

7/4411

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3041
Konu : Soru Önergesi

- 8 AĞUSTOS 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 17.07.2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7750 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/4409, Manisa Milletvekili Ahmet ORHAN'a ait 7/4410, Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN'a ait 7/4411, Trabzon Milletvekili Süleyman Latif YUNUSOĞLU'na ait 7/4412, Adana Milletvekili Hulusi GÜVEL'e ait 7/4413, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/4414, Kastamonu Milletvekili Mehmet SERDAROĞLU'na ait 7/4415 ve Kars Milletvekili Gürcan DAĞDAŞ'a ait 7/4416 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/4409 (2 sayfa)
- 2-Görüş 7/4410 (1 sayfa)
- 3-Görüş 7/4411 (2 sayfa)
- 4-Görüş 7/4412 (1 sayfa)
- 5-Görüş 7/4413 (1 sayfa)
- 6-Görüş 7/4414 (2 sayfa)
- 7-Görüş 7/4415 (1 sayfa)
- 8-Görüş 7/4416 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****: İsmet BÜYÜKATAMAN****Bursa Milletvekili****Esas No****:7/4411**

Gübretaş'ın, İran'ın ihale yöntemiyle özelleştirdiği Razi Petrochemical şirketini 685 milyon dolara satın aldığı çeşitli basın organlarında yer almıştır. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürü satın almayla ilgili açıklamasında ülkemizde kimyevi gübre üretiminde girdi olarak kullanılan doğalgaz, fosfat kayası, kükürt, potasyum tuzları gibi hammadde kaynakları olmaması nedeniyle yurtdışında yatırıma karar verdiklerini belirtmektedir.

AKP Hükümeti yurt dışında bu yatırımı gerçekleştirirken yurt içinde her alanda özelleştirme adı altında satış işlemine devam etmektedir. Bu uygulama ile elden çıkarılan tesislerden birisi de Gemlik Gübre Fabrikası'dır.

Gemlik Gübre Fabrikasının stoklarında 27 trilyonluk gübre, üzerinde 450 milyon dolara kurulmuş Amonyak Fabrikası dahil olmak üzere iki fabrika, denize sıfır bin dönümlük arazi (bedeli 250 milyon dolar eden) ve 39 trilyonluk borcu ihaleden hemen önce devlet tarafından silinen, Gemlik Gübre Fabrikası yaklaşık 84 milyon dolara satılmıştır.

Bu tesis 594.000 ton/yıl kapasiteli gübre (K.K.O. % 104), 363.000 ton/yıl kapasiteli nitrik asit, 330.000 ton/yıl kapasiteli amonyak tesislerine sahipti. Marmara Denizi kıyısında 54.406 m²'si kapalı alan olmak üzere toplam 941.071 m²'lik bir saha üzerine kurulmuş olan Gemlik Gübre Fabrikası'nda, tarımsal ürünlerin verim artışında önemli bir fonksiyona sahip olan kimyasal gübrelerden yüzde 26 azotlu Kalsiyum Amonyum Nitrat (CAN) gübresi ile bu gübrenin ana hammaddesini teşkil eden Amonyak ve Nitrik Asit kimyasallarının üretimini yapmakta idi.

Yaklaşık 600-650 milyon dolar tutarında kaynağa sahip olan Gemlik Gübre Fabrikası'nın yaklaşık 84 milyon dolara yani sekizde bir değerine satıldığı bilinmektedir. Buna göre;

SORU 1) İran'da Gübre Fabrikası satın almanın ülkemize getireceği kazançlar nelerdir? Satın alınan söz konusu fabrikanın üretim kapasitesi ne kadardır?

CEVAP 1) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Avantajı hammadde kaynaklarına sahip olması ve buna bağlı hususlardır. İran'daki Razi Petrokimya tesisinin kapasitesi gübre ve hammadde olarak toplam 4.375.000 ton/yıl olup, bunun yaklaşık % 25'ini mamul gübre, % 75'ini ise hammadde üretimi oluşturmaktadır.

SORU 2) İran'da 685 milyon dolara Gübre Fabrikası satın alan Gübretaş, Gemlik Gübre Fabrikasının özelleştirme ihalesine katılarak hiçbir artırmada bulunmadan çekilmesinin sebepleri nelerdir?

CEVAP 2) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Gübretaş İMKB'ye kote, SPK mevzuatına tabi piyasa koşullarına göre önceliklerini ve hedeflerini belirleyen bir şirkettir.

SORU 3) Güvenlik olarak riskli bir ülkede Gübre Fabrikasına yatırım yapılırken, ülkemiz ekonomisi ve Bursa'nın yerel ekonomisine büyük katkısı olan Gemlik Gübre Fabrikasının satılma sebepleri nelerdir?

CEVAP 3) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

İran'da yatırım başta Gübretaş olmak üzere tamamen özel hukuk tüzel kişilerince oluşturulan bir konsorsiyum tarafından yapılmıştır. Gemlik'in özelleştirilmesi kamu tarafından gerçekleştirilmiştir. Karar ve uygulama süreçleri ile şartları tamamen birbirinden bağımsızdır.

SORU 4) İstihdam sorunu ülkemizin en önemli toplumsal ve ekonomik meselesi haline gelmişken yerli üretimi baltalayarak yurtdışı yatırımlar yapılması sizce doğru mudur?

CEVAP 4) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Hali hazırda yurtiçinde Gübretaş 500 civarında personele istihdam sağlamaktadır.

SORU 5) AKP Diyarbakır Milletvekili İhsan ARSLAN'ın İran'da alınan Razi Gübre Fabrikasının ortağı olduğu iddiaları doğru mudur?

CEVAP 5) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

AKP Diyarbakır Milletvekili İhsan ARSLAN konsorsiyumu oluşturan ortaklardan biri değildir.

SORU 6) Bu fabrikanın Türk sermayesi tarafından satın alınmasının uluslararası rekabet açısından Türkiye'ye ne gibi bir faydasının olması beklenmektedir?

CEVAP 6) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Gübretaş İMKB'ye kote ve SPK'ya tabi özel hukuk tüzel kişisi olup, önceliklerini şirket menfaatleri doğrultusunda belirlemektedir.

SORU 7) Ülkemiz önemli oranlarda dış ticaret açığı verirken, Türkiye'de üretim yapan gübre fabrikalarının tek tek satılması ve ülkemizin dışa bağımlı hale getirilmesi milli menfaatlerimizle ne derecede örtüşmektedir?

CEVAP 7) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Bu husus özelleştirmenin gerekliliği ve Gübre Fabrikalarının hammadde kaynaklarına sahip olup olmadıkları ile ilgilidir.

SORU 8) Gübre gibi ülkemizin tarım politikasında hayati önem taşıyan bir konuda uluslararası ilişkilerde güvenilirliği tartışmalı olan bir ülkeye bağımlı hale gelmek ne derece doğrudur?

CEVAP 8) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

Ticari faaliyetler sürekli ve değişken risklerden bağımsız değildir. Gübretaş'da ticari bir şirkettir.

SORU 9) Başta ABD ve AB olmak üzere uluslararası pek çok aktörün gerek siyasi, gerek ekonomik yaptırımlar uygulama arifesinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu yatırım kararı doğru mudur?

CEVAP 9) Konuyla ilgili olarak Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Genel Müdürlüğünden alınan cevabi görüş aşağıda yer almaktadır.

İran'a başta Asya ülkeleri olmak üzere Avrupa, Afrika ve Amerika ülkeleri de yatırım yapmaktadır. İran'a 1993-2008 yılları arasında yapılan yatırımlar ise şu şekildedir: Asya 11.033.464.000 \$, Afrika 7.988.869.000 \$, Amerika 1.040.344.000 \$, Avrupa 9.678.479.000.\$.